

رویگرد امام خمینی(ره) به فلسفه، رویکردی عرفانی - قرآنی است

امام خمینی(ره) مانند ملاصدرا روش فلسفه را هم برهانی و هم شهودی می دانند و رویکرد ایشان به فلسفه، رویکردی عرفانی - قرآنی است و علاوه بر روش استدلالی و فلسفی، از قرآن و ادعیه نیز در فلسفه خود استفاده کرده اند.

امام خمینی(ره) مانند ملاصدرا روش فلسفه را هم برهانی و هم شهودی می دانند و رویکرد ایشان به فلسفه، رویکردی عرفانی - قرآنی است و علاوه بر روش استدلالی و فلسفی، از قرآن و ادعیه نیز در فلسفه خود استفاده کرده اند.

به گزارش خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا) حجت‌الاسلام و المسلمین عبدالحسین خسروپناه، رئیس مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران، در همایش «#171؛ اندیشه‌های فلسفی و عرفانی امام خمینی(ره)»؛ که عصر امروز، 9 خردادماه، در مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران برگزار شد، به بیان سخنانی با موضوع «#171؛ فلسفه فلسفه امام خمینی(ره)» پرداخت.

وی اظهار کرد: مراد از این موضوع آن است که ببینیم امام خمینی(ره) چه میزان در اندیشه خود به پرسش‌های بیرونی فلسفه مانند تعریف فلسفه، کارکرد، مفاهیم و ... پرداخته اند؛ واقعیت آن است که امام(ره) گر چه در فصلی مستقل به این موضوعات نپرداخته اند، اما با تأملی در مجموعه آثار ایشان در می‌یابیم که به این مباحث بسیار پرداخته اند.

حجت‌الاسلام خسروپناه با بیان این که امام(ره) در آثاری چون «#171؛ الرسالة العشرة»؛ «#171؛ انوار الهدایة»؛ و «#171؛ مناهج الوصول»؛ به تعریف و موضوع فلسفه پرداخته اند، درباره رویکرد و روش فلسفی ایشان گفت: امام خمینی(ره) مانند ملاصدرا روش فلسفه را هم برهانی و هم شهودی می دانند و رویکرد ایشان به فلسفه، رویکردی عرفانی - قرآنی است.

وی با ارائه مثالی در این زمینه عنوان کرد: امام(ره) در «#171؛ تقریرات فلسفه»؛ می‌گویند که کشف عالم مثال توسط عرفا صورت گرفته و اگر انسان با چشم کثرت نگر طبیعت عالم کثرت را تماشا کند، مشرک است، او باید آن چشم را بسته و از طبیعت پرواز کند و چشم نفس را به سوی عالم بالا بگیرد تا عالم برزخ و مثال را ببیند.

رئیس مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران در بخش دیگری از سخنان خود عنوان کرد: امام(ره) علاوه بر روش استدلالی و فلسفی، از قرآن و ادعیه نیز در فلسفه خود استفاده کرده اند و این امر نشانگر آن است که از منظر امام(ره) از قرآن می‌توان فلسفه ساخت و قرآن می‌تواند علاوه بر پاسخ دادن به پرسش‌های فلسفی ما در استدلال سازی و برهان سازی نیز ما را یاری دهد.

رئیس مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران، در ادامه سخنان خود به تبیین مبحث رابطه فطرت و حکمت در اندیشه امام خمینی(ره) پرداخت و گفت: امام(ره) احکام فطرت را بدیهی‌ترین احکام می‌دانند و در این مطلب متأثر از آیت‌الله شاه‌آبادی هستند و اگر کسی این مطلب امام را دنبال کند، شاید بتواند نظام فلسفی جدیدی تأسیس کند.

وی همچنین در بخش دیگری از سخنان خود به کارکرد فلسفه و ابزار یا غایت بودن آن در اندیشه امام(ره) پرداخت و خاطرنشان کرد: ایشان فلسفه را مقدمه و وسیله‌ای برای صعود و رسیدن به هدف متعالی می‌دانند و در تفسیر سوره حمد تصریح می‌کنند که فلسفه باید وسیله باشد نه غایت مطلوب؛ از نظر امام(ره) همه علوم وسیله است و فلسفه نیز به لحاظ کارکردی، ابزاری لازم است.

حجت‌الاسلام خسروپناه همچنین با اشاره به رابطه حکمت و سیاست و پیوند حکمت عرفانی و فقه سیاسی در اندیشه امام خمینی(ره) گفت: امام(ره) حکمت عرفانی خود را با سیاست یعنی فقه سیاسی پیوند دادند. ایشان ولایت عرفانی را قبول داشتند و مانند بزرگانی چون شیخ اشراق و ابن عربی معتقد بودند کسی که به ولایت عرفانی برسد، از ولایت سیاسی نیز برخوردار است؛ اما در

بحث ولایت فقیه از ولایت عرفانی استفاده نمی‌کنند، چون راه فقه برای ولایت سیاسی کوتاهتر است.

وی خاطرنشان کرد: امام(ره) با نگاهی کاملاً عرفانی در همین فقه جواهری از عنصر زمان و مکان و مصلحت استفاده و با پیوند عرفان (حکمت عرفانی) و فقه سیاسی، کشور را اداره می‌کنند و ثمره این پیوند است که چنان روح معنوی در کالبد جامعه می‌دمد و این حقیقت را در جامعه ایجاد می‌کند که جامعه با فتوای مرجع تقلید با رویکرد عرفانی پیش می‌رود.